

Odperto pismice Lukatu zavoljo mišnice.

Kakor smo Vam v 14. listu oznanili, smo dali Vašo na videz práv pametno napravljeno mišnico oskerbniku družbniga verta, gosp. dohtarju Struppitu na poskušnjo. Pred tremi dnevi so nam gosp. dohtar tóle na znanje dali.

„Lukatova mišnica je zdej čez 14 dni nastavljena „v hramu, kjer je vse polno miš. Pa ne vém kaj je „to: ne ena se še ni vjela. De so miši tudi v nji bile, „je gotovo, zakaj v kotliču je bilo precéj mišjeka viditi, „pa tudi kosčik vabe je v vodi ležal. Skorej bi rekel, „de zavoljo tiste diljice, ki je podolgama nad kotličem, se miš v vodó prekucniti ne more. Po ti skušnji „imenovane mišnice dosihmal poterđiti ne morem.“

Dr. Struppi.

Kér vémo, de imamo z umnim in poštenim možem opraviti, se ga ne bojimo razžaliti, če mu resnico odkritoserčno na znanje damo. Le po ti poti, če eden družimu storjene skušnje razodenemo, gré naša reč veselo naprej, se popravi, kar še ni popolno, in se novim najdbam začetek daje. Kaj ne, Luka, de je to edina pot kmetijskiga in obertniskiga napredovanja? Če nam imate na gosp. dohtarjevo poskušnjo kaj odgovoriti, de bi se popraviti imelo, bo njemu in nam práv ljubo.

Vredništvo.

Slovenski besédnik za poduk in kratek čas.

(Dalje.)

Kristjan na Turškim turkinje še pogledati ne sme, še manj govoriti ž njo ali v sv. zakon vzeti jo. Neki Ivan Perkovič, kristjan v Bosni, se zaljubi v hčerko turškega sosedu. Ivanov oče za tega voljo v strahu opomni dekliškega očeta, naj svojo hčer da kakemu Turku pred ko more. To ga je Turk poslušal in jo je dal nekemu človeku iz sela Gvozdjane. Že je bila gostija — pri Turkih je poroka še le po gostii, gostija se pa včasi derží po več dni, — tó pošle nevesta tri pôsle, enega za drugim k Ivanu in mu očita, da ji besede in obljube ne derží. Ivan doide na poslednje v Gvozdjane in se ji oglasi. Kedar svatovi zaspijo, jim nevesta smukne in z Ivanam uteče. Drugi dan Turki za njima, pa zastonj, tretji dan sta bila že na Dalmatinski granici. Ona dva sta Turkam srečno utekla, pa očeta Ivanovega in brate njegove so Turki v tamnico zaperli, in se še ne vé, kaka bode za nje.

(Nov. d. h. slav.)

Pod Videmsko (Udine) škofijo se štejejo sledeče popolnoma slovenske sosedščine: Šent-Peterska; Šent-Lenartska in Rezijanska fara in podfara Drenkija. Slovenci prebivajo od Goriških in Koroških granic v Benatskim kraljestvu do terga Terčeta in do vrat mesta Cividale in v Rezii, vsih vkup je blizo 22,000.

Koroška dežela je bila nekđaj vsa slovenska, kar nam pričajo imena krajev, vasí, vod, hribov, gor in tako dalje na nemški strani. Tam je mnogo krajev, ki še dan današnji nemškega imena nemajo, temuč samo slovensko, akoravno sami ponemčeni ljudjé zdaj tam prebivajo; postavim: Stranach, Lasach, Lasnitza, Cirknitza, Scharnitza, Wela, Weila, Tscherna, Welika (gora), Malnica, Politzen (Poljice) Verhah, Laas, Lam (lom), i. t. d. K mnogim so Nemci samo nemško imé pristavili; postavim: Görzberg (Gorica-Berg), Rekabach, Röckabach, Rückenbach, Dolecgraben, Dobravawald, Versic-Kogel, Kesselsee in der Katu (Kotel), Humeč-Hügel, Zelldorf (Selo-Dorf) i. t. d. Posebno veliko je pa slovenskih imén nekako po nemško zavutih, ktere po nemško nič ne pomenijo, in so v slovenščini popolnoma razumljive; na nemški strani jih je tolika sila, da se tukaj napisati nemorejo.

(Dalje sledí.)

Posvečenje noviga Teržaško-Kopriškiga škofa milostljiviga g. g. Jerneja Legata.

Iz Gorice.

Danes, častiti vrednik, Vam hočem nekoliko verstie od slavnosti pisati, ki se je prvo nedeljo po velikí noči pri nas obhajala, namreč od posvečenja visoko častitiga gospoda dóhtorja Jerneja Legata, ki so Jih Novice že v 2. listu svojim slovenskim bravcam s serčnim veseljem in pravičnim ponosam novoizvoljeniga Teržaško-Kopriškiga škofa oznanile.

Že pred nekaj mesci se je bila vesela novica razglasila, de se bo ta imenitna slovesnost tukej praznovala, in Gorica se je na-njo še toliko zélniši zató zanašala, kér si novoizvoljeniga škofa, bi rekel, nekoliko svojim prištevatí sme.

Rojeni sicer v Naklim na Gorenském, so gospod Legat v Gorici bogoslovstvo doveršili, in v letu 1830 od svojiga rajnciga strica, Gorici nepozabljiviga vélikiga škofa gosp. Jožefa Valanta, za mašnika posvečeni bili, in dve leti potem, ko so se iz Dunaja, kjér so bili za dohtarja svetiga pisma spoznani, zopet v Gorico vernili, so tó službo škofijskiga kaplana pri svojim stricu prevzeli, zraven pa tudi v letu 18^{33/34} učenik dogmatike v tukajšni duhovščini z večidel tistimi gosp. profesorji bili, ki še zdaj Goriške duhovske šole zaljšajo. Čez 13 let, od kar so, ostavši vedno v dragim spominu svojih znancov v Gorici, po smerti vélikiga škofa Valanta prvič v Terstu škofijski kancelár pri rajnkim škofu Ravnikarji, potem fajmošter v starim mestu, od leta 1844 pa v Benetkah svetovavec pri c. k. deželnim poglavarstvu bili, so letas zopet, ko novi vladika sosedne škofije, v Gorico prišli. Tode ne samo Goričani smo težko dočakovali današnje nedelje; celi pretečeni teden so že Teržačani, bi djal, vreli, de so si v velkí cerkvi nar pripravniši prostore oskerbeli, od kodar bi svojiga višiga pastirja vidili; kar očitno spričuje veliko ljubezen in zaupljivost, ki so jo novoizvoljeni škof z blagim in ljudomilim obnašanjem in z gorečim trudam v sercu svojih izročencov do sebe obudili, ko so še fajmošter bili, in kakó ljuba in vgodna de je Njih izvolitev za škofa celimu Teržaškemu mestu!

H ti slavnosti je prišlo več gosp. korarjev, ko odborniki Teržaškiga in Kopriškiga kapitola; več mestnih izbornikov s svojim predsednikom iz Tersta; dalej škof iz Pareča (Parenco) visoko častiti gosp. Peteani, in škof iz Kiodže, visoko častiti gosp. Foretti, ki sta bila pristojnika pri posvečenju novoizvoljeniga škofa. In pred ta dan popoldne so se perpeljali Njih ekscelencija, deželni poglavár iz Tersta, grof Stadion, ki Jih ilirsko primorje začetnika mnogo obénokoristnih naprav čisla in hvali, zlasti pa v narodnim duhu in jeziku osnovanih deželskih šol, po kateri blagi in k omikanju edino potrební napravi drugi Slovenci še milo gledajo!

V nedeljo ob deveti uri so zvonovi veselo zapeli, in perpeljala sta se prvič gospoda škofa iz Pareča in Kiodže, za njima pa v veličastni kočii veliki škof in knez Goriški, Franc Ksaveri Lušin, ko posvetitelj, in pa novoizvoljeni škof pred cerkev, kjer so Jih lepo napravljene mestni stražani in en razdel cesarskih vojšakov z muziko častno sprejeli in pozdravili. Po tem so se, spremljeni od veliko veliko duhovnih gospodov, v praznično okinčano božjo vežo podali, kjer so Jim v dveh verstah postavljeni vojšaki prihod varovali pred silno množico zbraniga ljudstva; deželni poglavár in Teržaški poslaniki so že pred péš v cerkev prišli.

Znani so Vam obredi, ki jih sveta cerkev pri takim imenitnim obhajanju veleva; viditi pa je treba, kar se popisati ne more, s kakošno ljubeznjivostjo in neizrekljivo častitljivostjo so se naš milostljivi véliki škof

obnašali v svojih svetih opravilih ko posvetitelj. Gledati Jih, se človek v rajsko veselje zamisli, čigar sladki predčutki se ko juterna rosa čez serce praviga kristjana razlivajo. Novoposvečeni škof so bili vidno ginjeni pri vsih opravilih; ali solzé so se po Njih obrazu, ko bi trenil, vlile, ko so po dokončanem obredu verni množici blagoslove delivši oči na levi altan povzdignili in svoje starše zagledali, ki so ondi kakor tudi Njih brat in sestra, celiga obhajanja priča bili. Komu je dano z besedo popisati, kar v taki zadevi pobožna slovenska mati občuti!

Ko je slovesnost minula, so se Njih ekscelencija deželni poglavar od gospodov škofov ločili; vsi drugi visoki gostovi so se pa popoldan pri našim velikim škofu in knezu zbrali h krasnemu obedu, ki ga je mestna muzika in straža povelicevala. —

V četrtek potem so novoposvečeni milostljivi škof naše mesto zapustili, in drugo nedeljo po veliki noči so škofovi sedež v Terstu nastopili, vredni naslednik ranjeiga Ravnika, čigar imena hvaležna Slovenja nikdar pozabila ne bo.

Sklenem z iskreno zahvalo našimu presvitlimu Cesarju, kateri se gotovo Vi z vsimi Slovenci vred pridružite, za škofo, ki sebi izročene ljudstva popolno poznavši jih tudi popolnoma osrečiti in ljubiti zamorejo, kakor dober pastir svoje ovčice ljubi. — Bog Vas obvari.

Cigale.

Slovó 13. kompanije domorodniga regimenta od Krajnskiga mesta o veliki noči.

Dovolite mi v naših Novicah ob kratkim prigodbo popisati, ktera od ene strani našim domorodnim vojakam, od druge strani pa tudi prebivavcam Krajnskiga mesta veliko čast dela.

Po ukazu c. k. dvorniga vojništva namreč se je o veliki noči preselila 13. kompanija domorodniga pešniga regimenta iz Krajnja v Novomesto. Težka je bila ločitev, in zares milo je bilo viditi, ko so majór od pričujoče kompanije in od celiga bataljona, vsi skupej pa od mestnikov slovó jemali! Majór, gosp. Venceslav Stranski, so prevzeli po veliki noči vodstvo 4. bataljona v Celovcu in ginjeniga serca so se ločili od 3. bataljona, kterimu so dozdej vodja in skerbni oče bili; pa tudi Krajnsko mesto zapustiti, jim je kakor vsim drugim gosp. oficirjem in celi kompanii očitno težko djalo. Ravno taka se je pa tudi nam Krajncem godila, kér bomo le težko pogrešali verle vojake, ktere smo zavoljo lepiga zadržanja visoko spoštovali in kakor drage prijatle serčno ljubili.

Velki teden ni pripustil, de bi bili mestniki svojim ljubim gostam spodobno zdravico napravili, kakor so želeli; torej so sklenili, jim saj na dan odhóda poslednjo čast skazati.

Na veliko noč zjutraj ob pol petih je poklical bóben celo kompanijo, od nog do glave za odhod pripravljeno, v velko cerkev k sveti maši, pri kateri je silo veliko ljudi iz vsih stanov priča bilo, ki so po sv. darovanji z vojaki vred domorodno cesarsko pesem „Ferdinanda Bog obvari“ zapeli. Maševali so gosp. kaplan Hueber. Po dokončani sveti maši je spremila velika množica mestnikov z muziko celo kompanijo zopet nazaj v kasarno — in tú je bilo krasno gostovanje za odhodnike pripravljeno. Prijazne krajnske mamke so spēkle potíc cele kupe, ki so skupej 1 cent in 65 funtov vagale, in so poslale klobás, suhiga mesá, merzle pečenke (prate) polhne jerbese; tudi vina in óla ni manjkalo, ljubim popotnikom zadnjikrat vredno postreči. Gospod majór so pripustili, vojakam kernire z ram djati in se k obedu spraviti. Gospoda majórja pa in gospode oficirje je v imenu krajn-

skiga mesta mestni predstojnik, gosp. Konrad Loker naprosil, de so se v bližnjo Majerjevo gostivnico podali, kjer je bil spodoben zajterk (frústek) za-nje pripravljen. Práv veselo bi bilo to gostovanje bilo, ko bi ne bilo poslednje bilo! —

Ko je ura sedem odbila, je bil čas odhóda. Zdej so se zbrani še enkrat poslovili, in cela kompanija se je ustavila pred kasarno v versto. Gospod majór Stranski so stopili zadnjikrat pred njo; so prvič gospodu stotniku Lenku prijazno rokó podali in s serčnimi besedami slovó vzeli od celiga bataljona. Potem so tudi feldvebeljnu rokó podali, rekoč: „Feldvebelj Lebstock! sežite mitudi vi v roko v imenu sleherniga možá te kompanije, od ktere se le težko ločim. Ohraníte, moji ljubi, kakor dozdej tudi prihodnjíč slavno imé našiga regimenta, de boste skozi in skozi vredni junaki presvitliga Cesarja Ferdinanda imenovani, kteriga naj nam milostljivi Bog še dolgo dolgo ohrani!“ In — „Bog živi Ferdinanda!“ je donélo po celi kompanii.

Zdej ni bilo suhiga očesa viditi: vsim pričujočim so solzé v oči stopile — solzé dvojne ločitve, solzé močno ginjenih serc!

Še enkrat je šla cela kompanija memo svojiga dosedanjiga vodja in potem je, spremljena od mestne muzike, odrinila iz mesta proti Ljubljani. —

Visoko častitljivi majór, gosp. Stranski pa so še neke dni v Krajnji ostali in na velikonočni pondelj zvečer v mestni kazini od tú pri srečki (tomboli) zbranih Krajncov in Krajnic s serčnim pismam slovó vzeli, ktero bo vodstvo kazine, kakor ljub spominik, vedno shranilo. Gosp. Stranski so sprožili pretečeno jesen začetek krajnske kazine, ktero smo si že dolgo želeli; c. k. komisijiskimu sodniku pa, gosp. dohtarju Raabu se moramo posebno zahvaliti, de so se za njeno napravo toliko prizadeli in nam zbornico oskerbeli, ktera nam je práv práv po volji.

P—k.

Veselo oznanilo vsim udam krajnske kmetijske družbe.

Njih cesarska Visokost, svitli Nadvojvoda Janez nam bojo veliko čast skazali, de bojo prišli k letašnjimu velikimu zboru 20. dan velikiga travna. Vsi udje te družbe gospóskiga in kmetiškiga stanú so povabljeni, k temu zboru priti, kterimu bojo mnogoljubljeni gospod Nadvojvoda toliko čast skazali.

Odborstvo c. k. kmetijske družbe v Ljubljani.

Zastavica.

Plašna pridem čez goró,
Veržem krog in krog okó:

Kje de mati moja je;

Le prot' noči se uzdigujem,

Pa od straha omedlujem,

Ako mat' perkaže se.

Ph. Rothstein.

Današnjimu listu je perdjan 8. dokladni list.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajuju	
	24. Maliga travna.	19. Maliga travna.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače....	3	3	3	7
1 » » banaške...	3	—	3	12
1 » Turšice.....	1	57	2	12
1 » Soršice.....	—	—	2	40
1 » Rěži.....	2	20	2	21
1 » Ječmena.....	1	50	2	—
1 » Prosa.....	1	47	1	50
1 » Ajde.....	1	30	1	30
1 » Ovsá.....	1	5	1	6